

Den næste sag på dagsordenen var:

12) Første behandling af lovforslag nr. L 307:

Forslag til lov om statstilskud til hjemmeservice.

Af industriministeren (Trøjborg).
(Fremsat 19/5 93).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Tove Lindbo Larsen (S):

Regeringens mål om at mindske arbejdsløsheden nås ikke ved en enkelt indsats, men ved en vifte af initiativer.

Dette lovforslag om statstilskud til hjemmeservice er ét af dem, og tilmed skulle en øget serviceindsats i hjemmene have en god chance for at træde i stedet for sort arbejde. Sort arbejde er en slags snylteri på samfundet og en undergravende virksomhed, som i høj grad kan kaldes en lyssky handling. Jeg forventer, at dette forslag vil få forskellige serviceydelser til private til at overgå til regulært arbejde og dermed til regulære arbejdspladser. Den opfattelse er der også givet udtryk for i Finansministeriets oplæg fra 1992 »Vejen til fuld beskæftigelse«.

Formålet med forslaget er imidlertid firestrengt. For det første vil beskæftigelsen blive forbedret, for det andet vil det være et incitament til, at sort arbejde mindskes, for det tredje vil virksomheder, der udbyder serviceydelser i konkurrence, opnå en forbedret konkurrencesituation, og for det fjerde vil husholdningerne få bedre muligheder for at frigøre arbejdskraft fra gør det selv-arbejde til andre formål. Jeg vil godt udbyde disse fire punkter lidt mere.

Hvad angår beskæftigelsen er der foretaget et skøn over effekten. Det kan naturligvis kun være et skøn, idet det afhænger af, hvor meget ordningen bliver brugt, og hvor kvikke virksomhederne er med markedsføringen. Hvis tilskudsrammen på 1 mia. kr. udnyttes fuldt ud, svarer det til 10.000 heltidsstillinger. I så tilfælde skulle knap 10 pct. af alle husstande hver købe 2 timers hjemmeservice ugentlig. Imidlertid kan man påregne et vist støttespild, dvs. noget arbejde, der alligevel vil blive gjort. Den samlede virkning for beskæftigelsen kan herefter

gøres op til 5.000-8.000 arbejdspladser. Jeg har imidlertid set i dagspressen i de senere dage, at nogle virksomheder skønner et meget større tal, men lad os nu se. Der er én positiv ting mere, nemlig at forslaget giver beskæftigelse til den kategori af arbejdstagere, der er mest ramt af arbejdsløsheden: de ufaglærte.

Det andet punkt, om begrænsning af sort arbejde, har jeg allerede omtalt, og det tredje punkt, om en forbedret konkurrencesituation, gælder både små og store virksomheder. Man kan godt forestille sig, at store virksomheder vil være meget aktive i markedsføringen, men jeg håber meget, at også små og nye virksomheder – iværksættere – vil lade sig momsregistrere og gå i gang; et forslag til iværksætterstøtte er et andet forslag fra industriministeren og skal behandles som næste punkt på Folketingets dagsorden.

Det sidste punkt om at frigøre arbejdskraft fra et overdrevet gør det selv-arbejde er nok ikke det stærkeste argument for lovforslaget. Der ligger også i gør det selv-arbejde noget psykologisk – en skaberglæde – og såmænd også lidt hobbyarbejde, men jeg er da enig i, at der kan frigøres arbejdskraft fra overdrevet gør det selv-arbejde.

Økonomien i dette forslag spiller naturligvis en rolle. For brugerne betyder det et tilskud på 65 kr. pr. times udført arbejde, så udgiften til hjemmeservice bliver ca. 50 kr. i timen. For arbejdstageren betyder det overenskomstmæssig løn, hvilket jeg lægger megen vægt på.

Regeringen har i 1994 afsat en ramme på 1 mia. kr. til ordningen. Selvfølgelig er der nogle afledte virkninger såsom skatte- og momsindbetalinger og sparede overførselsudgifter, altså dagpenge og kontanthjælp, men alt i alt skønnes der en nettovirkning på 300-400 mio. kr. for de offentlige finanser.

Ordningen skal rent praktisk administreres af kommunerne, der er tættest på både borgerne og virksomhederne. Til de offentlige instanser, der får påført administrative opgaver, ydes der kompensation.

Forslaget er en 3-årig forsøgsordning, som Socialdemokratiet støtter, og vi glæder os til et aktivt udvalgsarbejde.

Flemming Hansen (KF):

I den konservative folketingsgruppe er vi enige i målet med dette lovforslag: at fremme

[Flemming Hansen]

beskæftigelsen ikke mindst blandt yngre mennesker, at reducere mængden af sort arbejde og at gøre det muligt for de mennesker, der ønsker hjælp i hjemmet, at få det på rimelige og på ærlige vilkår. Det er i orden!

Det er således ikke forskelle i målsætningen mellem regeringens og den konservative folketingsgruppes opfattelse af dette problemkompleks, der er tale om; det er midlerne til at nå målet, der udgør forskellen i vores opfattelser. I den konservative folketingsgruppe har vi det grundsynspunkt, at enhver lønudgift, der er skattepligtig ét sted, i princippet burde være fradragsberettiget et andet sted. Det ville være en utrolig forenkling, som ville løse en masse problemer specielt på det sorte arbejdsområde, og som ville give en helt anden beskæftigelseseffekt end regeringens forslag. Det ville være let at administrere en sådan ordening, den ville i øvrigt kunne reduceres til ethvert område inden for servicesektoren i dette land, og vore beregninger viser, at der virkelig er tale om beskæftigelse i en meget stor målestok og mange gange større end det, regeringen lægger op til.

Vi mener, at en sådan ordening, som vi foreslår, ville være meget lettere at administrere, og den bygger i højere grad på frihed hos den enkelte borger til at vælge, hvad man vil anvende sin lønkroner til, idet vi ikke ønsker de begrænsninger, som regeringen gør. Samtidig ville den konservative folketingsgruppes forslag give væsentlig mindre administration, en væsentlig friere markedsmekanisme og utvivlsomt tusindvis af flere job.

Jeg frygter meget for administrationen af det forslag, som regeringen har fremsat. Jeg er ikke i tvivl om, at den bliver overvældende, og jeg spørger mig selv, om det i sig selv er et af målene.

Derudover har jeg nogle spørgsmål til industriministeren om lønnens størrelse. Så vidt jeg kan se, er vi oppe på en timeløn omkring 115 kr. – 65 plus 50 – herfra forestiller jeg mig, at der går noget moms, for nu skal vi også til at momse, når vi skal administrere, og så går lønudgiften fra. Herefter er der stadig væk en difference på 20 kr. i hvert tilfælde, og det er åbenbart det, som administrationen af det skal koste.

Jeg må sige til ministeren, at jeg ikke synes det er et klogt forslag.

Der er opstillet nogle regneeksempler i lovforslagets § 3, og dem kan vi koncentrere os noget mere om under udvalgsarbejdet; de er vel knap så velegnede til debat i salen. Der er også nogle spørgsmål om moms, som vi gerne vil stille ministeren, når vi kommer til udvalgsarbejdet.

Jeg vil gerne understrege, at vi er enige i holdningen i dette forslag, og vi ser måske hellere denne ordening end ingenting, men den er altså ikke ret meget bedre. Jeg tror ikke, at effekten bliver så stor, som ministeren forestiller sig, når vi skal til denne meget, meget besværlige og meget, meget socialdemokratiske måde at gøre tingene på.

Jo mere administration des bedre! Det er den socialdemokratiske grundholdning.

Der er to ting, jeg gerne vil spørge ministeren om direkte: Hvor i alverden skaffer man alle disse penge fra? Det er, ligesom man bare tager 1 mia. kr. om året ud af den blå luft.

Dernæst spørgsmålet, som ministeren selv peger på i bemærkningerne: Hvor EF-medholdeligt er det? Er det noget, man er kommet nærmere med, siden man har fremsat forslaget, eller står vi i virkeligheden bare og spilder vores tid ved at diskutere den form, som regeringen her har valgt?

Pia Larsen (V):

Vi må indrømme, at der er mange positive elementer i de tanker, der ligger bag dette lovforslag, f.eks. gøres der virkelig nogle bestræbelser på at få bekæmpet sort arbejde, og det er formentlig også rigtigt, at der kommer en del flere personer i arbejde, hvis lovforslaget vedtages.

Alligevel er Venstre ikke så begejstret for formuleringen af begrebet hjemmeservice. Vi mener, at der sagtens kunne komme nogle afgrænsningsproblemer, og hvis det skal bevirke, at der skal være en meget udstrakt grad af kontrol, er vi inde på noget af det, som hr. Flemming Hansen nævnte før, nemlig at der så skal et kæmpe administrativt apparat til for at få det til at fungere.

Derudover mener vi, at det er forkert, at det kun skal være momsregistrerede virksomheder, som skal kunne udføre arbejdet, alene af den grund at der, som ministeren formentlig også selv er lidt opmærksom på i bemærkningerne, kan være tale om statsstøtte til en bestemt type

[Pia Larsen]

virksomhed. Det er vi ikke interesseret i, og det må vi formentlig heller ikke i henhold til EF's aftaler.

Vi synes, det er forkert, at der skal være løn-tilskud – eller statsstøtte kunne man sige – til virksomheder, som klipper hæk og støvsuger, men ikke til virksomheder, som planter træer og lægger nye tage på husene.

Vi har også en indvending mod kommunernes rolle. Der står i lovforslaget, at kommunerne skal rådgive om og formidle ordningen. Det opfatter jeg, som om kommunernes skal optræde som gratis reklamebureau for private virksomheder, dvs. at hvis en virksomhed kan være så heldig at gøre sig gode venner med de folk i kommunen, der har med det at gøre, står man øverst på den liste, som kommunen anbefaler ud fra, og så behøver man sådan set ikke at gøre andet, for så kører forretningen; det mener vi ikke er en offentlig opgave.

Afslutningsvis vil jeg sige, at Venstre holder fast ved sit hidtidige princip om, at vi ønsker et fradrag for dette. Vi er enige i, at det skal frem i lyset, så der ikke bliver gjort rent og slået græs-plæne ved hjælp af sort arbejde, men hvis man kunne få et fradrag på selvangivelsen for løn-udgiften, mener vi at det ville være meget mere enkelt og meget mere retfærdigt over for de øvrige virksomheder i samfundet.

Vi vil gerne være med til en mindre bureaukratisk ordning i form af en fradragsordning, men på dette grundlag må vi afvise forslaget.

Rahbæk Møller (SF):

I SF's gruppe er der en del betænkeligheder ved dette forslag. Det er klart, at vi godt kan se nogle fordele ved det, f.eks. at sort arbejde har en chance for at blive til hvidt arbejde, og det kan være en fordel for nogle af de mennesker, der udfører det, at de får mere ordnede forhold. Det kan også være en fordel for ærlige mennesker, som nu får en chance for at få udført nogle serviceydelser billigere, så de ikke behøver at begå lovbrud.

Men der er altså også utiltalende sider ved det. Det er en kunstig ordning, og det vil vel alt andet lige være de bedrestillede, der vil benytte sig af en sådan ordning. Det står også helt uklart, hvad det egentlig er for virksomheder, der vil opstå. Jeg vil da godt opfordre de fagforeninger, der organiserer de mennesker, som det mest drejer sig om – jeg tænker på KAD og

SiD – til at hjælpe deres medlemmer med at lade sig momsregistrere, for hvis det bliver til noget, så vi helst, at det var folk selv, der organiserede sig, i stedet for at det var store virksomheder, der skulle det.

Konkluderende vil jeg sige, at vi vil gå konstruktivt ind i udvalgsarbejdet, og at vor endelige stillingtagen vil afhænge af forløbet deraf.

(Kort bemærkning).

Flemming Hansen (KF):

Jeg er godt klar over, at det er langt hen på fredag eftermiddag, men jeg er nødt til at spørge SF's ordfører, om jeg hørte rigtigt. Sagde hr. Rahbæk Møller, at fagforeningerne skal optræde som arbejdsgivere i sagen? Var det meningen med det, hr. Rahbæk Møller sagde?

(Kort bemærkning).

Rahbæk Møller (SF):

Nej, men jeg synes, at fagforeningerne skal hjælpe deres medlemmer. Det er faktisk det, de er der til, og jeg er sikker på, at der er mange mennesker, som udfører den type arbejde, der gerne vil lade sig momsregistrere og have deres egen virksomhed, men ikke ved, hvordan man gør det. Så jeg synes, det er helt naturligt, at fagforeningerne yder den service at hjælpe de medlemmer, der har brug for den slags rådgivning; det kan selv hr. Flemming Hansen da vist ikke have noget imod.

Kim Behnke (FP):

Her sidst på dagen blev det mig, der trak det korteste stykke ventilgummi, så jeg skal i korte vendinger redegøre for, hvad vi mener om dette forslag: Fremskridtspartiet ender med at stemme nej til forslaget, men det er der selvfølgelig en grund til.

For det første deler vi ikke den opfattelse, som mest klart kom til orde hos Socialdemokratiets ordfører, nemlig at mord og sådan noget nok er slemt, men at sort arbejde rangerer øverst på listen over, hvad man kan begå af kriminelle handlinger her i samfundet.

Vi mener faktisk, at den tidligere skatteminister, Anders Fogh Rasmussen, havde fuldstændig ret, da han sagde, at han godt kunne forstå, at folk udfører sort arbejde, så længe vores skatteniveau er så højt, som tilfældet er, og lige præcis skatteniveauet og kravene om overens-

[Kim Behnke]

komstmæssige lønninger, ansættelser osv. gør jo, at sort arbejde fortsat fuldt ud kan konkurrere – endda ganske grundigt.

Når man f.eks. på side 8 i bemærkningerne ser de regneeksempler, der er lavet, fremgår det, at man forventer, at de timelønninger, folk skal betale, er på f.eks. 85 kr. Jeg skulle hilse og sige, at på det sorte marked kan man godt få pudset vinduer og slået græs for langt under 85 kr. i timen, så derfor fjerner dette ikke sort arbejde, så længe Danmark er repræsenteret med verdens højeste skatteniveau, og derfor er vi uenige i selve intentionen om at fjerne sort arbejde. Vi mener, at sort arbejde er en livsnødvendighed, for hvis der ikke fandtes sort arbejde, ville mange af disse ting simpelt hen ikke blive gjort.

Derudover er der spørgsmålet om alle de overenskomstmæssige ansættelser osv., som skal være der, og det forstår vi godt, når det er Socialdemokratiet. Tænk, hvis man havde en enkelt, der ikke var SiD-organiseret, som tog ud og slog græs et sted. Man er jo parat til at blokere en privat bolig, hvis der går én rundt og slår græs, som ikke er fuldt organiseret og det hele. Det kommer nok ikke som nogen overraskelse for Socialdemokratiet, at vi er dybt uenige i den holdning til det at være på arbejdsmarkedet.

Så har vi et spørgsmål til industriministeren: På side 2 er der i § 4, stk. 4, nævnt, at tilskudsberettiget arbejde ikke må udføres af arbejdstagere, der er ansat med offentligt løntilskud. Hvis nu der er en person, der ønsker at etablere et vinduespoleringsbureau, må vedkommende så etablere det med iværksætterydelse? For hvis man må det, begynder der at blive penge i det her for de virksomheder, der etablerer sig på det område. Ministeren kan selvfølgelig svare på, om man må det, altså om »offentligt løntilskud« også dækker iværksættertydelser. Der er også andre steder inden for det sociale område, hvor bistandsklienter kan få igangsætterydelse; det vil være nyttigt, hvis ministeren med det samme svarer på det.

Dette er en syg tanke og fuldstændigt absurd at udbetale statstilskud til, at folk kan få pudset deres vinduer. Selv ikke den mest berusede marxistiske økonom i det gamle Sovjet kunne nogen sinde i sin vildeste vodkatåge have fundet på at foreslå det. Det er så absurd, og det er endnu mere absurd, når man ved, at der endda

er nogle, der har foreslået, at folk mere eller mindre gratis skal have stillet dette personale til rådighed, men så vidt er man dog ikke gået i dette forslag.

For mit eget vedkommende er fristelsen stor, for jeg mener, det er lige ved, at tre unge mennesker på treholdsskift er billigere end den tyverialarm, jeg har i øjeblikket, mens jeg er på Christiansborg. Jeg vil undersøge nærmere, om det kan være omfattet af forslaget; der står nemlig ikke noget om, hvorvidt opsyn med ejendomme vil være tilladt.

Det er simpelt hen for absurd. De Konservatives og Venstres idé om, at man kunne gøre det med en fradragsordning, er vi fortsat parat til at overveje, men til det her siger vi et klart, klingende og utvetydigt nej tak. Vi ønsker dog stadig væk at få ministerens svar på spørgsmålet om § 4, stk. 4, og om iværksætter- og igangsættertydelse.

(Kort bemærkning).

Tove Lindbo Larsen (S):

Det skal blive meget kort, men jeg vil gerne tage afstand fra, at dette er at prioritere ulovligheder inklusive mord højt. Jeg vil gerne være fritaget for, at hr. Kim – hvad er det, han hedder? – Behnke, undskyld, blander mord ind i det.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Det gør ikke noget, det var en fornyelse. Det plejer at være sådan, at folk ikke kan huske forskel på vores fornavne, så det var en afart. Glimrende.

Men hvis fru Tove Lindbo Larsen kigger i sit oprindelige manuskript eller i Folketingets forhandlinger, fremgik det ikke desto mindre tydeligt, at sort arbejde var samfundssnylteri, og at det var folk af værste skuffe, der betjente sig af det. Jeg kan kun sige, at den opfattelse har vi ikke. Vi mener, at sort arbejde er et symptom, og den måde, det skal behandles på, er, at skatterne skal nedsættes, og ikke at statstilskud skal udbetales.

Addi Andersen (CD):

Lad mig starte med at sige, at Centrum-Demokraterne mener, at det er et godt lovforslag, vi behandler i dag.

[Addi Andersen]

Lovforslaget har flere formål, og jeg vil blot nævne et par stykker, f.eks. fremme af beskæftigelsen af ufaglærte lønmodtagergrupper og bekæmpelse af sort arbejde. Der er tale om en 3-årig forsøgsperiode, hvor der med en årlig ramme på 1 mia. kr. ydes tilskud til hjemmeserviceydelser udført af momsregistrerede virksomheder; tilskuddet er 65 kr. pr. time.

CD er sikker på, at ordningen vil blive en lige så stor succes, som tilskudsordningen til forbedringer på boligområdet er. Vi skal skaffe nogle arbejdspladser for at få flere i arbejde, have sat gang i hjulene og få skabt den optimisme i det danske samfund, som vi har savnet i flere år.

Til sidst vil jeg sige til hr. Kim Behnke, at de tider er forbi, hvor man kan få udført sort arbejde for under 85 kr. i timen – har jeg altså hørt.

Dorit Myltoft (RV):

Da Det Radikale Venstres ordfører i denne sag, fru Lone Dybkjær, ikke kan være til stede, skal jeg fremføre nogle synspunkter.

Indledningsvis vil jeg sige, at Det Radikale Venstre støtter det foreliggende lovforslag. Men i sandhedens tjeneste må jeg også sige, at det ikke er et forslag, vi elsker højest i denne verden.

Men som situationen er med høj arbejdsløshed, ser vi med åbent sind på ethvert initiativ, der muliggør omfordeling af arbejde. Og den treårige forsøgsperiode skal vise, om dette er en vej videre frem.

Tidligere radiomedarbejder Jytte Drejer fortæller meget morsomt og tankevækkende i en bog om sit liv i Guatemala, hvordan hun måtte erkende, at hun kunne være med til at sikre en families eksistensgrundlag ved at overlade sit eget rengøringsarbejde til en rengøringshjælp. Samme tankegang kunne måske med held overføres til alle disse travle fuldtidsarbejdende danskere, der lider af gør det selv-syndromet på alle områder.

Fordelen ved dette forslag er da også, at det fortrinsvis kommer den gruppe til gode, der er særlig hårdt ramt af ledighed. Vi støtter, at det helt klart skal fremgå, hvilke virksomheder der kan udbyde støtteberettigede ydelser. Vi er spændt på, om det virkelig gør kål på sort arbejde. Men foreløbig vil vi se på erfaringerne i det treårige forløb.

Det Radikale Venstre støtter forslaget.

Merethe Due Jensen (KRF):

Vi er i Kristeligt Folkeparti meget glade for det forslag, der behandles i Folketinget nu, fordi det bliver muligt at mindske sort arbejde og gør det selv-arbejde.

Nu bliver det altså muligt for bl.a. fortravlede folketingsmedlemmer at få flyttet støvet derhjemme, få slået græsplænen, pudset vinduerne og oven i købet helt lovligt og med ren samvittighed.

Nu er dette lovforslag ikke blevet lavet for de 179 folketingsmedlemmer, men for alle. Der har været et enormt forbrug af sort arbejde, og det kan nu blive vasket fuldstændig blændende hvidt. Det må da være dejligt for os alle sammen.

Med de alt for mange arbejdsløse, vi har i dag, har vi nu et forslag, der er med til at skabe nye arbejdspladser. Der er nogle, der mener helt op til 30.000.

Nu er vi i regeringen lidt mere beskedne med hensyn til den beskæftigelsesmæssige effekt. Vi siger nemlig i første omgang 5.000-8.000. Men uanset om det er 30.000 eller 8.000, der kommer i arbejde, er det vigtigt, at det også er en stor del ufaglærte, der nu får en mulighed for job.

Mange travle børnefamilier, hvor begge forældre er udearbejdende, kan takket være denne ordning nu anvende deres kostbare tid til at være sammen med børnene i stedet for at gøre alle de ting i hjemmet, der skal gøres, men som man dårlig har tid til, hvis man også skal tage sig af familien.

Det er efter min opfattelse en fantastisk mulighed for at være mere sammen efter arbejdstid. Børn og forældre kan nu bruge mere tid til oplevelsesprægede aktiviteter sammen.

Om det administrative i ordningen vil jeg sige, at vi er nødt til at sikre, at ordningen ikke kan misbruges. Derfor er reglerne for støtte gennemtænkte og rimelige.

Det er uundgåeligt med visse bureaukratiske elementer i en sådan ordning.

Hvis vi ser på ...

Vil man godt lige høre efter!

Hvis vi ser på tilskudsordningen for vedligeholdelse og reparation af boliger, har denne ordning ikke givet anledning til større administrative problemer. Men den har sat gang i re-

[Merethe Due Jensen]

parationsarbejdet og i beskæftigelsen. Jeg forventer altså heller ikke, at denne ordning vil give de administrative problemer, som nogle har sagt i dag.

Vi støtter denne ordning.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Med det engagement og den entusiasme, fru Merethe Due Jensen lægger for dagen, håber jeg da på, at når Danmarks Radio skal lave OBS-udsendelser om dette her, bliver fru Merethe Due Jensen taget i betragtning.

Men det, der egentlig var mit ærinde, var to ting. For det første kan jeg ikke lide, når fru Merethe Due Jensen nævner gør det selv-arbejde sammen med sort arbejde. Jeg mener: Det er vel ikke kriminelt, når jeg pudser mine vinduer – for så havde jeg en god undskyldning for at lade være med at gøre det! Men det er det vel ikke. Hvorfor blander man gør det selv-arbejde og sort arbejde sammen?

Når fru Merethe Due Jensen nævner, at der kommer 5.000 mere i arbejde om året, må jeg spørge: Har fru Merethe Due Jensen prøvet at dividere 5.000 op i en milliard? Det koster 200.000 kr. for skatteyderne pr. næse, der kommer i arbejde. Det er egentlig ret dyrt at få folk i arbejde med at klippe hæk og pudse vinduer: 200.000 kr. pr. stk. koster det. Det er faktisk temmelig mange penge. Det synes man vel også i Kristeligt Folkeparti.

(Kort bemærkning).

Merethe Due Jensen (KRF):

Nej, selvfølgelig er gør det selv-arbejde ikke kriminelt, overhovedet ikke, men vi har altså, som det også er sagt tidligere her i dag, et syndrom med, at vi skal lave alting selv, og det går altså ud over beskæftigelsen, og det er det, vi skal have fat i. Nu skal vi have sat gang i de mennesker, som går og er arbejdsløse, og dermed synes jeg, det er vigtigt, at vi kan se, at nu kommer der gang i det. Vi får nogle små virksomheder i gang, og det glæder mig, og vent og se, jeg tror faktisk, at det bliver en succes. Regnestykket – altså det dér med på forhånd at tolke tallene – det vil jeg godt lige vente lidt med.

Industriministeren (Trøjborg):

Jeg vil gerne indlede med at sige tak for den interessante debat og ikke mindst for de positive bemærkninger, der trods alt faldt. Jeg vil gerne sige tak til regeringspartierne, men jeg vil godt gå direkte til ordføreren for SF, hr. Rahbæk Møller, der sagde, at det var da indlysende, at der var visse fordele ved dette lovforslag, og gav tilsagn om at gå konstruktivt ind i udvalgsarbejdet.

Jeg synes, det lover godt for det kommende arbejde. Der er ingen tvivl om, at regeringen er interesseret i at skabe så bredt et flertal som overhovedet muligt for dette forslag, og vi er naturligvis med på at se på, hvorledes ordningen eventuelt skulle kunne gøres bedre end det, vi er kommet frem til.

Men jeg vil gerne sige – og det er i forlængelse af den debat, som hr. Flemming Hansen og fru Pia Larsen og måske også hr. Kim Behnke var inde på – at det, der har været udgangspunktet for regeringen, har været at sige: Hvordan kan vi prøve at udvikle nye områder, der giver maksimal beskæftigelse i forhold til det, det belaster statskassen med, og dér kan man diskutere flere måder at forøge beskæftigelsen på.

Der er selvfølgelig den kendte måde at øge den offentlige sektor. Det giver ganske stor beskæftigelse for de midler, man pumper ud, i forhold til andre former for finanspolitisk lempelse. Denne ordning regner vi med har den samme effekt. Det vil altså sige, at den får en nettovirkning på statsfinanserne, der, som man også kan se i forslaget, under forsigtige skøn er begrænset til omkring 300 mio. kr.

Dér får man en ganske stor beskæftigelseseffekt, og det, vi har taget udgangspunkt i, er den succes, som fru Merethe Due Jensen omtalte, der vitterlig er med løntilskud til reparation af boliger. Der er ingen tvivl om, at den ordning har vist ved evaluering, at vi for belastningen af statsfinanserne får en ganske stor beskæftigelseseffekt, og der er tale om, at man får en beskæftigelseseffekt, der belaster betalingsbalancen minimalt i forhold til andre finanspolitiske lempelser. Det har været udgangspunktet for regeringen at sige: Lad os nu prøve at se, om vi kan finde frem til områder, hvor vi får en god beskæftigelseseffekt for den finanspolitiske belastning, og lad os samtidig prøve at se, om der er områder i samfundet, vi kan udvikle til at trække mere beskæftigelse til sig, end de gør i dag.

[Industriministeren]

Jeg vil gerne sige til hr. Kim Behnke, som talte næsten som repræsentant for de blå khmerer – eller i alt fald som repræsentant for Fremskridtspartiet – at hele holdningen, der lå bag hr. Kim Behnkes indlæg, er fundamentalt anderledes end den, regeringspartierne står for. Der er tale om, at hr. Kim Behnke i virkeligheden ønsker et samfund, hvor forskellene på mennesker i samfundet er utrolig meget større, end de er i dag, og hvor lønforskellene er så store, at det skulle kunne løse bl.a. denne beskæftigelsesopgave, som der er tale om her.

Vi synes, at det vil medføre, at man får skabt arbejdspladser på helt uacceptable vilkår i samfundet. Vi holder af et samfund, hvor mennesker kan have en indtjening, kan have nogle ordnede arbejdsforhold, som vi anser for acceptable. Jeg synes, det er en kynisk form for liberalisme, der gives udtryk for her. Den ligger mig ganske fjernt, det er der ingen tvivl om.

Så stiller hr. Kim Behnke et konkret spørgsmål, som jeg skal besvare:

Kan man få iværksættelydelse samtidig med, at den pågældende virksomhed kan være omfattet af denne her ordning?

Ja, det kan man naturligvis. Det er således, at der med etableringsydelsen, som den kommer til at hedde, når forslaget om arbejdsmarkedsreformen er gennemført, er tale om en ydelse, der skal være med til at støtte de etableringsomkostninger, der er i forbindelse med, at man danner en ny virksomhed. Der er altså tale om, at man i forhold til omkostningerne ved at danne ny virksomhed giver et tilskud til det, og hvis man prøver at se på de analyser, som vi har foretaget af iværksættere, vil man kunne se, at etableringsydelsen er mindre end det, det i gennemsnit koster at etablere sig som virksomhedsejer, og der er altså tale om her, at vi giver et tilskud til ledige, for at de kan etablere sig, således at de kan opdyrke nye forretningsområder, og der er tale om, at der er et område, som ved dygtig forretningsdrift vil kunne trække ganske megen beskæftigelse, vil kunne trække ganske mange nye virksomheder i gang, og det er naturligvis en effekt, som vi går efter.

Det er klart, at det er en forsøgsordning. Vi prøver at gøre vores erfaringer i løbet af den tid, ordningen løber. Vi skal se, om den får den effekt, som vi taler om.

Fru Pia Larsen var inde på spørgsmålet om afgrænsningsproblemer, og det tror jeg også hr. Flemming Hansen var. Vi er gået efter to ting.

For det første: Hvor kan vi få maksimal effekt i form af at afgrænse det i forhold til sort arbejde, sådan at vi erstatter så meget sort arbejde som overhovedet muligt? Det er der en positiv finanspolitisk effekt i og en positiv beskæftigelseseffekt.

Dernæst: Hvilke områder kan vi satse på, hvor der i så høj grad som overhovedet muligt ikke vil være tilskud til ydelser, som i forvejen bliver udført, men tilskud til ydelser, som i dag ikke bliver udført, og dermed trække ganske meget beskæftigelse i gang?

Derfor er vi nødt til at foretage en afgrænsning, og derfor er vi også nødt til at prøve at arbejde med afgrænsningen undervejs, som ordningen forløber.

Fru Pia Larsen fra Venstre og hr. Flemming Hansen fra De Konservative kom med bemærkninger om, at der måske var meget gode intentioner i ordningen, men man så hellere en fradragsordning. Og hr. Flemming Hansen spørger: Hvor får man sådan en milliard kroner fra?

Dér vil jeg sige til hr. Flemming Hansen, at hvis man laver et forslag, som jeg har forstået De Konservatives politiske ordfører især har talt meget for, med en fuldstændig ubegrænset fradragsret for et hvilket som helst køb af lønydelse i hjemmet, så er der tale om et fuldstændig udefinerbart hul i statskassen. Jeg vil gerne have at vide måske af De Konservative: Hvordan har man forestillet sig at finansiere det hul i statskassen, der på disse vilkår vil være tale om? For her vil der netop være tale om, at man vil gå ind og give fradragsret for ydelser, som i forvejen i højere grad, end der er lagt op til her, bliver udført, og dermed giver det ikke den nettoeffekt, som vi går efter med dette her forslag.

Jeg er glad for, at hr. Flemming Hansen ikke totalt afviste forslaget, men var indstillet på at se på det under udvalgsarbejdet. Jeg har noteret mig, at det ser ud til, at der er gode muligheder for, at der kan skabes et ganske bredt flertal bag forslaget, og dermed er man i den situation, som hr. Flemming Hansen selv påpeger, at en række af oppositionens partier må notere sig, at det spørgsmål, de står over for, det egentlige politiske spørgsmål, er:

[Industriministeren]

Vil man gå efter at få gennemført en god ordning, en ordning, som opfylder de principielle målsætninger, som man har med henblik på at udvikle servicesektoren i samfundet, eller vil man demonstrere sin opposition og blot stemme imod forslaget? Begge optioner er jo åbne for oppositionspartierne.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Da fru Merethe Due Jensen ikke vil ind i en diskussion om tal, så havde jeg egentlig forventet, at det var, fordi industriministeren agtede at svare på det spørgsmål, jeg stillede, nemlig om ikke prisen en milliard kroner for at få 5.000 i arbejde er en lidt rigelig høj pris. Om ikke man billigere kan få folk sat i arbejde end ved at betale en milliard for at få 5.000 sat i beskæftigelse. Det kan industriministeren så bekræfte eller afkræfte, men tallene er i øvrigt taget fra henholdsvis fremsættelsestalen og de øvrige oplysninger, der er til forslaget, så det er ikke nogle, jeg har fundet på.

Det er altså 200.000 kr. pr. næse. Det er mange penge for at få folk sat i arbejde. Sammenligner man med andre projekter, Folketinget har vedtaget, er det her klart i overkanten af, hvad der ellers lægges op til, men det kan industriministeren sikkert redegøre nærmere for.

(Kort bemærkning).

Pia Larsen (V):

Industriministeren var så venlig at kommentere mine bemærkninger om afgrænsningsproblemer. Jo bredere definition vi har af, hvad der kunne komme ind under den her ordning, jo bedre ville vi kunne bekæmpe sort arbejde, for der er sort arbejde på andre end de områder, der står i lovforslaget.

Men det, jeg mente, var, at afgrænsningsproblemer ville afstedkomme en masse administration og kontrol, for at man kunne finde ud af, om det nu også var det arbejde, der var udført, som man på forhånd havde sagt ville blive udført. Det var det, jeg henviste til. For jo mere vi kan bekæmpe sort arbejde – dér er jeg ikke enig med hr. Kim Behnke – jo bedre vil det naturligvis være.

Flemming Hansen (KF):

Jeg er glad for, at ministeren sagde, at han ville se på disse ting. Vi har nu talt frem og tilbage, og jeg kan da sige, at det er det samme, vi vil. Vi afviser ikke konkret, men vi siger: Vi vil gerne diskutere tingene, for der er noget fornuftigt i det, vi skal bare finde en bedre løsning sammen, og det fik jeg også indtryk af var ministerens indfaldsvinkel.

Når man sammenligner med boligtilskud, boligforbedringstilskud, som er en succes, det er vi enige om, så er der tale om et område, hvor det er eksisterende firmaer, man opererer med. Det er firmaer, der er registreret som moms-virksomheder. Det er firmaer, der bare skal lave et konkret stykke arbejde, som er en naturlig del af deres hverdag. Det er der ikke tale om her. Jeg forstår, at der skal oprettes en ganske stor del firmaer, næsten et nyt i hver kommune. Selvfølgelig kan der også være nogle af de store eksisterende firmaer, det erkender jeg. Der skal opereres med ganske meget administration, der skal administreres moms, feriepenge, ATP, og hvad det ellers hedder. Derfor er det, jeg gerne vil have ministeren til – men det kan godt være, det egner sig bedre til udvalgsarbejdet – at fortælle mig, hvordan de her ting hænger sammen.

Jeg forstår, at det er 65 kr. i timen, man får i tilskud. Så skal man betale 50, det er 115, og så sidder jeg og siger til mig selv: Hvis jeg nu trækker momsen fra, så er det altså 23 kr., og så er vi nede på 92 kr., det skal koste. Så skal der en løn til, som måske hedder 75 kr., så er vi altså nede på 17 kr. Det er den difference, der er mellem lønnen, som modtageren får, og så det, der kommer ind ved hjælp af tilskud og selvbetaling osv.

Jeg kan ikke rigtig se, at tallene hænger sammen, men det kan godt være, det egner sig bedre til udvalgsarbejdet. Det erkender jeg.

Jeg forstår det simpelt hen ikke, og jeg synes heller ikke, det fremgår af eksemplerne. Der er nogle totaltal, men de må kunne splittes op, for momsen er med, de 115 kr. er inklusive moms, og så er vi nede på 92 kr. uden moms, og så begynder det at blive svært for mig at få tallene til at gå op.

Så kommenterer ministeren venligt vores forslag. Det forslag synes jeg har den store, store fordel, at det er så utrolig enkelt. Hvis vi nu opererer med 100 kr. i timen, for at alle kan forstå det, så får medarbejderen 100 kr. i timen

[Flemming Hansen]

og betaler 50 i skat, så er der 50 kr. udbetalt. Det er da til at forstå. Og den, der betaler, betaler altså 100 kr. Hvis skatteværdien er den samme, så koster det vedkommende 50 kr. Det synes jeg er en meget enklere måde at gøre det på. Jeg ved godt, det forudsætter, at skatteprocenterne er ens, men jeg tror, det er en skrøne, når man tror, det er de meget højtlønnede, der går efter det her. Det vil være mellemindkomsterne, hvor begge parter arbejder ude. Jeg tror ikke, at det er ham med 68 pct. i trækprocent. Jeg tror, det er den helt normale lønmodtager, eksempelvis et lærerpar, hvor begge to arbejder. De helt højtlønnede, som der er så få af i dette land, skal såmænd nok have råd til at løse deres problemer, som det er i dag.

Industriministeren (Trøjborg):

Til hr. Kim Behnke vil jeg sige, at jeg vil meget gerne levere hr. Kim Behnke de grundberegningstal, som regeringen og Finansministeriet anvender som grundlag for de økonomiske beregninger af, hvilken beskæftigelseseffekt man får af at anvende en finanspolitisk bevilning på en milliard kroner til forskellige formål.

Det, vi har skønnet her under forsigtige forudsætninger, hvor vi har taget hensyn til prisglidning, hvor vi har taget hensyn til, at der kan være tale om fortrængningseffekter i forhold til arbejde, der i forvejen bliver udført, er, at der formentlig er tale om en beskæftigelseseffekt på 5.000-8.000 under forsigtige skøn, og det vil belaste statsfinanserne med 0,3-0,4 mia. kr. I forhold til den belastning, der er tale om på statens finanser, får man altså en ganske stor beskæftigelseseffekt for pengene. Det er det, vi går efter, og det er det, der er interessant.

Til hr. Flemming Hansen vil jeg sige, at jeg er fuldstændig enig med hr. Flemming Hansen i, at vi går efter den bedste løsning, og jeg vil gerne sige, at den model, som vi kender, og som vi kan sige at det er kopieret fra, nemlig tilskuddet til boligforbedring, er en model, som har vist sig at virke i praksis, og derfor mener jeg, at det er muligt at kopiere den til dette formål.

Med hensyn til de virksomheder, som hr. Flemming Hansen taler om, tror jeg, det kunne være hensigtsmæssigt, hvis man slog op i telefonbogen, for dér vil man nemlig kunne se, at

der er tale om allerede igangværende virksomheder, et ganske stort antal virksomheder af meget forskellig størrelse. Der er altså i høj grad tale om eksisterende virksomheder. Det, jeg har kommenteret i lovforslaget, er, at her er der selvfølgelig mulighed for, at der kan skabes en række nye virksomheder, der kan gå ind på et nyt forretningsområde, og som kan specialisere sig på dette forretningsområde.

Med hensyn til tilskud til lønarbejde på 65 kr. i timen har vi nævnt balancemodellen, hvor man som forbruger betaler 50 kr., men det vil naturligvis være svært at sige på forhånd, hvor det fornuftige balancepunkt ligger, så man får maksimal effekt for det, og således at man får skubbet så meget sort arbejde til side som overhovedet muligt. Vi har valgt at starte med 65 kr. i timen og vil se effekterne heraf. Men der er jo tale om, at det er en fuldstændig markedsdirigeret ordning. Nogle mennesker vil give 100 kr. i timen for ydelser, andre steder er man utilbøjelig til at ville finansiere op til måske 50 kr. i timen, som er den ydelse, som selvbetalingen skal ligge på for at få det maksimale løntilskud, og nogle steder er balancepunktet 70 kr. i timen, og ved det balancepunkt vil det være en ganske fornuftig ordning, som jeg tror kan trække ganske stor beskæftigelse, for det betyder, at den bagvedliggende løn kan være højere end de – var det 92 kr., hr. Flemming Hansen regnede sig frem til?

Fru Pia Larsen stillede et spørgsmål, som jeg knap nok kan huske, men fru Pia Larsen gav vel udtryk for, at der var principiel tilslutning til forslaget, men man havde den option, at man hellere ville have det forslag, som man selv havde fremsat, og der er altså tale om her, at der lægges et forslag frem, som – som jeg kan fornemme drøftelserne her i Tinget – der ser ud til at være ganske store muligheder for at der kan skabes et bredt flertal bag.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Industriministeren er selvfølgelig velkommen til at levere materiale fra Finansministeriet, men jeg bad sådan set bare industriministeren om at bekræfte, at 1 milliard divideret med 5.000 er 200.000.

På side 8, 1. spalte, i bemærkningerne til lovforslaget står der følgende:

[Kim Behnke]

»Har en virksomhed eksempelvis udført 10 timers tilskudsberettiget arbejde a 150 kr. i timen, kan der opnås et tilskud på 10 gange 65 kr. = 650 kr. Regningen til forbrugeren vil herefter lyde på 850 kr.«

Nu tillader jeg mig så at regne baglæns: 850 kr. divideret med 10 timer, det er altså 85 kr. i timen og ikke de 50 kr., som ministeren lige oplyste at folk skal betale. Det er 85 kr. i timen, og da er det, min påstand stadig væk vil være, at 85 kr. i timen får svært ved at konkurrere med sort arbejde.

(Kort bemærkning).

Pia Larsen (V):

Jeg tror, det er rigtigt, at ministeren ikke rigtig kan huske, hvad jeg sagde. Jeg ved, at ministeren har haft et hårdt program i denne uge, og det er ved at være sent fredag eftermiddag, men jeg vil gerne gentage fra min ordførelse, at vi ikke principielt støtter lovforslaget.

De tanker, der ligger bag forslaget med at få sort arbejde gjort hvidt og få nogle flere i beskæftigelse, er vi enige i, men vi mener, at vejen frem er et fradrag for den enkelte køber af ydelserne og ikke det store bureaukratiske administrative apparat, som skal styres af kommunerne, og kravet om momsregistreret virksomhed.

Som det foreligger, afviser vi det, men vi vil selvfølgelig gå ind i en konstruktiv drøftelse under udvalgsarbejdet.

(Kort bemærkning).

Flemming Hansen (KF):

Det er spørgsmålet om egenbetalingen, der interesserer mig lidt. De 50 kr.s egenbetaling er altså ikke noget, der er givet på forhånd, men de 65 kr. i tilskud er givet på forhånd. Det vil sige, at hvis man kan give 35 kr. selv plus de 65, man får i tilskud over en virksomhed, så er det 100 kr., og dér er momsen jo altså ovenfra regnet 20 pct. Det er så 80 kr. Men der skal jo administreres. Der står, må jeg sige til fru Tove Lindbo Larsen, at det skal være overenskomstmæssige lønninger. Og da der både skal administreres og der skal feriepenge osv. til, så får jeg simpelt hen ikke regnestykket til at gå op, men jeg accepterer, at vi behandler det under udvalgsarbejdet, for jeg forstår det simpelt hen ikke. Det kan jo være mig, der er naiv, det kan jeg ikke udelukke.

Industriministeren (Trøjborg):

Jeg tror, hr. Flemming Hansen har ret i, at det egner sig meget til udvalgsarbejde. Men jeg skal da gerne prøve at se, om jeg kan kaste en lille smule lys over problemerne med at forstå lovforslaget, for jeg tror nok, at man har bidt sig ganske meget fast i beløbet 50 kr. i timen. Det er bestemt ikke sådan, at vi har tænkt os at fastsætte, hvilken timepris de enkelte virksomheder skal tage for deres ydelser. Tværtimod sætter vi vores lid til konkurrencen på området og til markedsmekanismen, der kan styre dette her erhvervsområde, sådan at vi kan få rimelige og fornuftige priser, en timebetaling, der fortrænger så meget sort arbejde som overhovedet muligt.

Men hr. Kim Behnke nævnte også de 50 kr. Lad mig derfor sige, at når de 50 kr. er nævnt, er det, fordi det er et balancebeløb, som jeg kalder det. Det er nemlig sådan, at i § 3 har vi indsat en grænse, der siger, at man ikke kan få større tilskud end 130 pct. af egenbetalingen, og det vil sige, at hvis vi ganger 50 med 1,3, så når vi op på det maksimale tilskudsbeløb på 65 kr. i timen, men der kan jo godt være tale om, at man, fordi ydelsen er lav, får et mindre tilskudsbeløb. Eller måske vil der ofte, som hr. Kim Behnke var inde på, være tale om, at virksomhederne har en højere ydelse eller en højere nettopris, således at man får en situation, hvor det kan være vanskeligt at konkurrere, som det bliver sagt, med sort arbejde. Det vil der være tale om, hvis prisen overstiger de 115 kr. Dér kommer man altså over balancebeløbet på 50 kr. i timen.

Nu er jeg ikke ekspert, og jeg tør ikke sige, hvor meget man betaler for sort arbejde rundt omkring i landet, men det er bestemt mit indtryk, at der er meget forskellige priser på disse ydelser fra virksomhederne. Vi har prøvet at undersøge lidt, hvilke prisniveauer der lægges fra virksomheder, der allerede fungerer på markedet, og der er tale om ganske stor pris-difference.

Jeg har noteret mig fru Pia Larsens synspunkter, og jeg tror, de er noteret hos ministeren. Jeg tror, jeg helt har forstået, hvad fru Pia Larsen sagde.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Den fg. formand (Ingrid Rasmussen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

13) Første behandling af lovforslag nr. L 308:

Forslag til lov om tilskud til iværksættere.

Af industriministeren (Trøjborg).

(Fremsat 19/5 93).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Lotte Henriksen (S):

Gennem de sidste år har vi i Danmark haft en løbende debat om iværksættere, og det skyldes naturligvis først og fremmest det faktum, at nye og dermed flere virksomheder også skaber flere arbejdspladser.

I Danmark etableres i sammenligning med andre lande relativt få nye virksomheder, og de, der faktisk etableres, har ikke nogen særlig stor overlevelsesfrekvens. Alene den kendsgerning bør vel betyde, at der efterhånden må være en forståelse for, at der tages initiativer, der kan støtte de initiativrige folk, der faktisk ønsker at etablere sig som selvstændige.

Det lovforslag om tilskud til iværksættere, vi har til behandling nu, er netop lavet på den baggrund. Formålet er gennem tilskud til rådgivning og uddannelse at højne iværksætternes kompetence og motivation til at dygtiggøre sig og dermed øge overlevelsesmulighederne for de nystartede virksomheder – tilsammen en forbedring for beskæftigelsen.

Tilskuddet til rådgivning og uddannelse gives som en ramme på 30.000 kr. over 2 år, der kan dække op til 70 pct. af de afholdte udgifter. Eneste betingelse er, at virksomheden skal have godkendt en forretningsplan, og til udarbejdelse af en sådan kan der gives et tilskud på indtil 3.000 kr. med 100 pct.s dækning.

Så selv om forslaget skal ses i sammenhæng med de initiativer, der er taget i forbindelse med regeringens forslag til reform af arbejdsmarkedspolitikken, hvor den etableringsydelse, der erstatter den hidtidige iværksætterydelse, nu kræver et godkendt forretningsgrundlag, så kan iværksættere, der, fordi de ikke har været ledige i flere måneder og dermed ikke er berettiget til etableringsydelse, godt benytte sig af iværksætterklippekortet. Klippekortet er dermed ikke bundet til etableringsydelsen, men ideen er, at mange andre iværksættere nu animeres til at tage uddannelse, og dermed forbedres virksomhedernes overlevelseschance – virksomhederne får en bedre start.

Det er vigtigt, at ordningen fremtræder så ubureaukratisk over for iværksætteren som muligt. Det forudsættes, at iværksætteren som grundlag for godkendelse af virksomheden skal udarbejde en forretningsplan. Det er jo ikke nogen helt enkel opgave. Men det afgørende er, at iværksætteren jo under alle omstændigheder vil have brug for at udarbejde en forretningsplan både for at skaffe finansiering i sin bank og i det hele taget som forudsætning for at kunne starte virksomheden på et fornuftigt og gennemtænkt grundlag. Det er altså ikke en ekstra byrde, iværksætteren påføres.

Jeg finder det vigtigt, at der ikke opbygges nye forkromede administrative systemer og især, at iværksætteren ikke ulejliges med nyt og unødvendigt papirarbejde.

Ideen om etableringsvejlederen mener jeg derfor er god. Det er etableringsvejlederen, der skal vurdere, om iværksætterens idé virker bæredygtig, og er det tilfældet, opfatter jeg Industri- og Handelsstyrelsens endelige godkendelse som en ren formssag. Det er naturligvis nødvendigt, at indstillingen runder en offentlig myndighed, inden pengene udbetales, men det vil kun være i helt besynderlige situationer, at Industri- og Handelsstyrelsen ikke vil følge en etableringsvejleders indstilling.

Finder etableringsvejlederen ikke, at ideen er bæredygtig, eller at forretningsplanen kan forbedres, er der jo skabt et grundlag for en dialog, som betyder, at iværksætteren senere kan starte sin virksomhed på et bedre grundlag. En virksomhedsbedømmelse kommer således ind tidligt i forløbet. Iværksætteren bliver gjort opmærksom på eventuelle svagheder, der måtte være, tidligt i virksomhedens start.